

Referat af Skovrådets 2. ordinære møde den 4. juni 2013, kl. 10.30-15, på Skovskolen

Fra Skovrådet deltog:

Niels Elers Koch (Formand)
Hans M. Hedegaard
Niels Otto Lundstedt
Jonas Geldmann
Trine Skov
Svend J Christensen
Uffe Jacobsen
Karen Post
Henrik Wejdling
Vivian Kvist Johannsen
Astrid Wodschow
Jesper Fredshavn

København Universitet, Skov & Landskab
Dansk Skovforening
Dansk Skovforening
Danmarks Naturfredningsforening
Friluftsrådet
De Danske Skovdyrkerforeninger
Danske Træindustrier
Landbrug & Fødevarer
Dansk Ornitologisk Forening
Københavns Universitet, Skov & Landskab
WWF Verdensnaturfonden
DCE, Nationalt Center for miljø og Energi, Århus Universitet

Fra Naturstyrelsen deltog:

Helle Pilsgaard
Gertrud Knudsen
Pernille Karlog (referent)

Afbud:

Lars Hvidtfeldt (Landbrug & Fødevarer), afløst af Karen Post
Bettina Nygaard (DCE, Århus Universitet), afløst af Jesper Fredshavn
Christina Føns (Kommunernes Landsforening), afløst af Troels Garde Rasmussen
Michael Glud (HedeDanmark)
Jan Kunstmann (Verdens Skove)

- 1) Godkendelse af referat fra mødet den 6. december 2012.
- 2) Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger og opfølgning på kommissionens arbejde.
- 3) Nyt nationalt skovprogram.
- 4) Drøftelse af opfølgning på Skovpolitisk Udvalg.
- 5) Drøftelse af nyt udkast til brev om skovtræsdygdomme.
- 6) Drøftelse af 10 mio. tons planen og resultatet af projekt "Perspektiver for skovenes bidrag til grøn omstilling".
- 7) Drøftelse af fældning af gamle træer.
- 8) Forsyningsafgiften på brænde.
- 9) Finansiering af herkomstkontrollen.
- 10) Meddelelser fra medlemmerne og Naturstyrelsen.
  - Skriftlig orientering om resultaterne af projekt evaluering af biodiversitetshensyn i skovene.
  - Skriftlig orientering om LBA-processen.

- Skriftlig orientering om status på lov om handel med træ og træprodukter.
- Skriftlig orientering om tilskudsordningerne til skov.
- Øvrige meddelelser fra medlemmerne.

11) Næste møde.

12) Evt.

Formanden bød velkommen til Astrid Wodschow, WWF Verdensnaturfonden, som er indtrådt i Skovrådet i stedet for Christian Hald Mortensen.

1. Godkendelse af dagsorden

Indstilling: Til godkendelse.

Formanden foreslog at pkt. 9 om forsyningssikkerhedsafgiften udskydes, da lovforslaget ikke er kommet i høring endnu.

Skovrådets behandling af punktet:

Med den foreslåede ændring blev dagsorden godkendt.

2. Godkendelse af referat fra mødet den 6. december 2012 (bilag 2.1).

Indstilling: Til godkendelse.

Formanden spurgte om der var yderligere bemærkninger til referatet, og konstaterede at bemærkninger fra Friluftsrådet og Dansk Skovforeningen er tidligere modtaget og indarbejdet.

Skovrådets behandling af punktet:

Godkendt uden yderligere bemærkninger.

3. Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger og opfølgning på kommissionens arbejde (bilag 3.1)

Resumé: Dansk Skovforening m.fl. har ønsket en drøftelse af perspektiverne for skovene.

Indstilling: Til orientering og drøftelse

Skovrådets behandling af punktet:

Gertrud Knudsen orienterede om Natur- og Landbrugskommissionens afsluttende rapport og fremhævede anbefaling nr. 8: "Mere natur i skovene", anbefaling 1: "Klare mål og strategier", anbefaling 2: "Et nationalt naturnetværk" og anbefaling 3: "En national naturfond".

Natur- og Landbrugskommissionen lægger vægt på, at der gøres en indsats for biodiversiteten i skovene både uden for og indenfor Natura 2000-områderne.

Desuden orienterede Gertrud Knudsen om et seminar holdt på Københavns Universitet, som omhandlede afrapportering af projekterne "Evaluering af indsatsen for biodiversiteten i de danske skove 1992-2012" samt "Perspektiver for skovenes bidrag til grøn omstilling mod en biobaseret økonomi".

Gertrud Knudsen vurderede, at det ikke er endeligt afklaret hvordan netværk skal forstås, men at det formentlig vil være geografisk sammenhængende områder.

4. Nyt nationalt skovprogram (bilag 4.1)

Resumé: Der skal vedtages et nyt nationalt skovprogram i løbet af 2014. Naturstyrelsen orienterer om de foreløbige planer for dette arbejde. I forbindelse med den afsluttende middag tages der en brainstorm mhp. input fra Skovrådet til ønskede fokusområder i et revideret skovprogram.

Indstilling: Til orientering og senere drøftelse.

Gertrud Knudsen orienterede om et første udkast til en proces, og at der lægges op til en åben og involverende proces. Skovprogrammet vil blive udarbejdet efter de internationale retningslinjer, som er opstillet i den internationale skovproces, og som formentlig vil blive juridisk bindende, såfremt de igangværende forhandlinger om en juridisk bindende aftale for skove i Europa falder på plads. Det vil ikke give anledning til en anderledes tilgang og indhold i skovprogrammet, da det eksi-

sterende skovprogram langt hen ad vejen er udarbejdet efter de samme retningslinjer, blot inden de blev bindende.

Der vil blive taget udgangspunkt i det nationale skovprogram fra 2002. Arbejdet planlægges igangsat til efteråret, og det planlægges, at et nyt skovprogram foreligger ultimo 2014. Anbefalingerne fra Skovpolitisk Udvalg vil indgå som inspirationskilde ligesom Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger. Tilgrænsende, vedtagne politikområder forventes inddraget i arbejdet, f.eks. klima- og energipolitikken.

Gertrud Knudsen orienterede om de 6 internationale kriterier for bæredygtig skovdrift, som vil være de emner, der skal behandles i programmet, selv om programmet ikke nødvendigvis bliver skrevet i disse 6 kapitler. Vivian Kvist Johansen supplerede med, at skovstatistikken er bygget op omkring disse 6 kriterier, som er skovressourcen (areal og vedmasse), skovsundhed, skovens produktive funktioner (tilvækst og CO₂-lagring), biologisk diversitet, skovens beskyttende funktioner (vand, erosion) og skovens samfundsøkonomiske funktioner (økonomi, beskæftigelse, friluftsliv, kulturværdier).

Helle Pilsgaard inviterede til en første drøftelse og input til indhold og proces og understregede, at vi er på et meget tidligt stade, hvor alt er åbent.

Bordet rundt for input:

Karen Post (Landbrug & Fødevarer) rådede til at høste erfaringer fra processen med friluftslivspolitikken i forhold til inddragelsesmomentet. De økonomiske rammevilkår er meget vigtige at få med, og der er derfor brug for at inddrage andre ministerier. Med henvisning til Natur- og Landbrugskommissionens anbefaling om naturnetværk opfordres til præcis planlægning for skovrejsningen, for at undgå at udviklingen går i stå på arealer, hvor planlægningen er for usikker.

Trine Skov (Friluftsrådet) understøttede bemærkningen om at høste erfaringer fra arbejdet med friluftspolitikken, og fremhævede, at der er brug for at se arbejdet i et nyt og bredere perspektiv end det nuværende program gør. Friluftslivet og de rekreative muligheder i skovene er et vigtigt fokusområde. Det samme er kriterierne for udpegning af skovrejsningsområder. Det vil være interessant at se på udpegningen af skovrejsningsområder i forhold til, hvor der er brug for mere skov til friluftsmål.

Henrik Wejdling (Dansk Ornitologisk Forening) fremhævede, at kriterium 4 om biodiversitet bør behandles grundigt og pointerede, at en kortlægning skal ligge til grund for arbejdet for at kunne målrette indsatsen.

Jonas Geldmann (Danmarks Naturfredningsforening) påpegede, at vidensgrundlaget skal være i orden for at kunne træffe de rigtige valg om, hvor sikringen af biodiversitet skal ske. I stedet for at satse på skovrejsning, skal der satses på kvaliteten i de bestående skove. Varighed i form af urørt skov og enkeltræer er vigtigt for biodiversiteten.

Svend J. Christensen (Skovdyrkerne) Omstillingen til grøn økonomi er vigtig, og der bliver ikke rejst nok skov til at opfylde målene vedr. grøn økonomi. Biodiversitet er vigtigt, og vigtigt at motivere skovejere til både beskyttelse af biodiversitet og til at støtte op om mål vedr. grøn økonomi og større biomasseproduktion. Ser en udfordring i håndtering af asken fra varmegærkerne, som bør tilbage til skovene.

Hans Hedegaard (Dansk Skovforening) fremhævede, at skovprogrammet skal være nationalt og et egentlig program, hvor alle emner tages op (og ikke som i Skovpolitisk Udvalg, hvor en del emner ikke kom i spil). De øgede naturværdier skal sammenkobles med betaling til ejerne, som anført i Natur- og Landbrugskommissionens rapport, og ser ikke erstatningsfrie bindinger som en

mulighed. Opfordrer til at myndighederne beskriver ønskerne og lade ejerne byde ind. Påpegede, at det mest omkostningseffektive er at se på de værdier, der allerede findes, selektere og beskytte, og sætte lidt mindre fokus på urørt skov. Pointerede, at klimaspørgsmål må medtages i et nyt skovprogram, om end tidsrammen kan være en udfordring.

Niels Otto Lundstedt (Dansk Skovforening) påpegede, at alle ressortområder skal involveres, også f.eks. skatteforhold, og lagde særlig vægt på at skovbrugets økonomiske rammebetingelser kommer med i programmet. Ønsker fokus på de mange ydelser, som skovene gerne vil levere, og pegede på det stigende pres på skovene og stigende pres på brug af træ. Betonede vedproduktionen, spørgsmål om arbejdspladser, og at der mangler viden om sammenhængen mellem biodiversitet og specifikke tiltag i skovdyrkingen, f.eks. bevarelse af evighedstræer. Påpegede, at biodiversiteten kan sikres gennem punkttiltag, og at pejlemærker i form af urtidslandskaber må nedtones.

Jesper Fredshavn (Århus Universitet, DCE) bragte vildt ind i drøftelsen, og gjorde opmærksom på at ønskede man at have mange og forskellige store dyr i skovene, kræver det en accept af mere varierede skovtyper end blot højstammet skov. Der bør være flere forskellige referencepunkter for biodiversitet, og en accept af, at alt ikke skal være overalt. Påpegede, at der er brug for helt klart sprog og for at definere begreber meget mere præcist. F.eks. er det ikke nødvendigt at gøre en indsats for den del af biodiversiteten, der klarer sig godt. Men hvis der gøres noget for den del, der ikke har det godt, vil det gavne bredt. Eksempelvis øger skovrejsning ikke mangfoldigheden, men mængden af natur. Rødlisten er et godt udgangspunkt for biodiversitetsindsatsen.

Astrid Wodschow (WWF) tilsluttede sig ønsket om kortlægningen af biodiversiteten og at fokusere på de skove, der har et potentiale. Giv mere plads til naturen og de store græssere og andre store dyr. Der er både et ansvar for at produktionen foregår bæredygtigt og for direkte beskyttelse af biodiversiteten gennem tiltag som f.eks. urørt skov.

Uffe Jacobsen (Træindustrierne) pointerede et ansvar for forbrug og dilemmaet i både at ville have træprodukter, og lade træerne stå af hensyn til biodiversiteten. Træ til eget forbrug skal indtænkes i skovprogrammet, idet den samlede danske træindustri årligt køber for min. 400 mio. fra de danske skove. Meget store træer er velegnede for biodiversiteten, men ofte uegnede som 'forbrugstræer'. Opfordrede til skelnen mellem 'naturtræer' og 'forbrugstræer'.

Vivian Johannsen (Skov & Landskab, KU) bemærkede, at klimaændringer og klimabalancen bør have plads i skovprogrammet. Træ har betydning for klima, både som biomasse og som kulstofbinder og -lager. Man skal se på klimaændringerne, og hvad det kan betyde af behov for klimatilpasning i skovene, særligt mht. forædling, nye arter, nye skadevoldere og sygdomme og den dynamik, der vil opstå. Desuden er der også spørgsmål om arbejdspladser og andre sociale forhold. Endelig bør planlægning og arealfokusering medtages i skovprogrammet.

Niels Elers Koch samlede diskussionen op og fremhævede emner, som ikke var blevet nævnt, men som bør overvejes medtaget i et skovprogram: Skovens betydning for vand, erosion (ca. 25 % af vores skove er anlagt som sandflugtsbeskyttelse), kulturhistorie og fortidsminder og skovbruget som social beskæftigelse. Der bør desuden være nogle overvejelser over hvilke politiske - nye og gamle - virkemidler der kan anvendes.

Skovrådets behandling af punktet:

Niels Elers Koch takkede for, at Skovrådet var blevet inddraget på dette tidlige tidspunkt, for de modtagne bidrag og opfordrede til aktiv deltagelse i den videre proces.

5. Drøftelse af opfølgning på Skovpolitisk Udvalg

Resumé: Dansk Skovforening har ønsket en drøftelse af Skovrådets anbefalinger til miljøministeren i forhold til opfølgningen på Skovpolitisk Udvalg.

Indstilling: Til drøftelse.

Skovrådets behandling af punktet:

Anbefalinger fra Skovpolitisk Udvalg indgik i drøftelserne om revision af skovprogrammet

6. Drøftelse af nyt udkast til brev om skovtræs sygdomme (bilag 6.1)

Resumé: Opfølgning på mødet den 6. december 2012, hvor det blev besluttet, at der skulle arbejdes videre med et udkast til et brev og notat rettet mod relevante ministre i forhold til de sundhedsmæssige problemer, der truer skovene. Hans Hedegaard har udarbejdet et nyt udkast.

Indstilling: Til drøftelse.

En kort drøftelse af mindre konkrete rettelsesforslag.

Skovrådets behandling af punktet:

Med de vedtagne små rettelser kan brevet sendes.

7. Drøftelse af 10 mio. tons planen og resultatet af projekt ”Perspektiver for skovens bidrag til grøn omstilling” (bilag 7.1 og 7.2)

Resumé: Opfølgning på mødet den 6. december 2012, hvor det blev besluttet at Skovrådet ville afvente det videre arbejde med +10 mio. tons planen og resultat af ovennævnte projekt mhp. en drøftelse på nærværende møde.

Indstilling: Til drøftelse.

Vivian Johannsen gennemgik resultaterne af ”Perspektiver for skovens bidrag til grøn omstilling”.

Skovrådets behandling af punktet:

Der nedsættes på skriftligt forslag fra Michael Glud en arbejdsgruppe, der skal se nærmere på rapporten, og som mål have at kunne pege på et scenarie, som Skovrådet efterfølgende kan anbefale politikere/ministre at arbejde for. Medlemmer af gruppen: Michael Glud, Hans Hedegaard, Astrid Wodschow, Uffe Jacobsen, Jonas Geldmann. Vivian Johannsen bidrager med fakta.

8. Drøftelse af fældning af gamle træer.

Resumé: Dansk Skovforening har ønsket en drøftelse af, at der i flere kredse udtrykkes bekymring for, at der fældes gamle træer med store biodiversitetsmæssige værdier begrundet i øget flisefterspørgsel. Dansk Skovforening ønsker en drøftelse af, om der reelt er tale om et problem og vil endvidere orientere om en hotline, hvor der kan angives konkrete tilfælde af hugst af værdifulde gamle træer.

Indstilling: Til drøftelse.

Hans Hedegaard gav en orientering om problemstilling. Resultatet af en spørgeskemaundersøgelse i kommunerne viser, at når gamle træer med stor værdi for biodiversiteten fældes, er det af hensyn til sikkerheden og ikke med henblik på flisproduktion. Desuden at flere kommuner på forhånd orienterer borgerne om planlagte fældninger, og har erfaring for at informationen er vigtig.

Hans Hedegaard orienterede om en ny hotline, hvor det kan meldes, hvis man ser gamle træer blive fældet og fliset. Formålet er at undersøge, om der er et problem. Foreningen vil herefter forsøge at afdække bevæggrundene til fældningen.

Skovrådets behandling af punktet: Orienteringen blev taget til efterretning.

9. Forsyningsafgiften på brænde.

Resumé: Opfølgning på mødet den 6. december 2012, hvor det blev besluttet, at Skovrådet ville afvente, at lovforslaget kommer i høring.

Indstilling: Til orientering

Skovrådets behandling af punktet:

Udskudt, da lovforslaget endnu ikke er kommet i høring.

10. Finansiering af herkomstkontrollen.

Resumé: Kort opfølgning på mødet den 6. december 2012, hvor det blev drøftet, hvordan herkomstkontrollens arbejde kan finansieres for at sikre de fremtidige frøkilder.

Indstilling: Til orientering

Hans Hedegaard orienterede om en kommende EU-forordning, der kræver brugerbetaling for herkomstkontrollers arbejde, og om NaturErhvervstyrelsens udgifter og gebyrindtægter for arbejdet med herkomstkontrol. Der er p.t. en betydelig underfinansiering. Der er nedsat en arbejdsgruppe, som ser på forskellige muligheder for fremtidig finansiering, men det har endnu ikke været muligt at pege på en, for alle parter, acceptabel løsning.

Skovrådets behandling af punktet:

Orienteringen blev taget til efterretning, og der var enighed om at Skovrådet ikke pt. kunne gøre mere.

11. Meddelelser fra medlemmerne og Naturstyrelsen.

- Skriftlig orientering om resultaterne af projekt evaluering af biodiversitetshensyn i skovene.
- Skriftlig orientering om LBA-processen, og invitation til infomøde den 6. juni om LBA-processen.
- Skriftlig orientering om status på lov om handel med træ og træprodukter. (Eftersendt)
- Skriftlig orientering om tilskudsordningerne til skov. (Eftersendt)

Gertrud Knudsen tilføjede på spørgsmål fra Hans Hedegaard, at overførsel af tilskudsmidler fra et år til det næste ikke umiddelbart er muligt på grund af budgetloft. Erstatninger i forbindelse med et påbud tages af samme pulje, men er uden EU-medfinansiering. Svend Christensen efterspurgte ændringer i vejledningerne efter høringen, og Gertrud Knudsen takkede for input, og kommenterede, at de bemærkninger, som Skovdyrkerne var fremkommet med, var indarbejdet i vejledning om grønne driftsplaner for bæredygtig skovdrift. Der er ansøgningsfrist den 1. september, dog kan Natura 2000 ansøgninger indsendes løbende.

- Øvrige meddelelser fra medlemmerne:

Svend Christensen: Skovdyrkerne arbejder på en ny strategi og på at formulere egen politik.

Trine Skov: Friluftsrådet har fremlagt strategi og ved samme lejlighed offentliggjort fakta om friluftsliv. Tilbød at materiale kan eftersendes.

Henrik Wejdling:DOF er blevet inviteret med i revision af FSC, og ser på om FSC og certificering i øvrigt har betydning for DOF's politik. Der vil blive orienteret løbende om dette arbejde.

Jesper Fredshavn: Der arbejdes fortsat med implementering af omstrukturering på Århus Universitet.

Astrid Wodschow: WWF har et projekt om biodiversitet i danske skove og har som en del af projektet inviteret til rundbordsamtale 11.9. Senere vil der blive inviteret til samtaler om biomasse, friluftsliv og socioøkonomiske emner.

Niels Otto Lundstedt: PEFC har fået godkendt nye standarder, som bl.a. indeholder 7,5 % biodiversitets skov. FSC's regelgrundlag er ændret og blevet mere uoverskueligt.

Uffe Jacobsen: Stat og kommuner bør købe certificerede træprodukter – særligt ved havnebyggeri. Danske træindustrier er ved at gennemføre en analyse for at kunne lave en styrket indsats.

Niels Elers Koch orienterede om Skov & Landskab's organisering, som bl.a. har medført, at 15% af medarbejderne, nemlig økonomerne, er flyttet til Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi.

12. Næste møde.

Afholdes den 3. december kl. 9.30-12.00 hos Friluftsrådet.

13. Evt.

Intet.